

Suomen Kuurosokeat ry
Föreningen Finlands Dövblinda rf

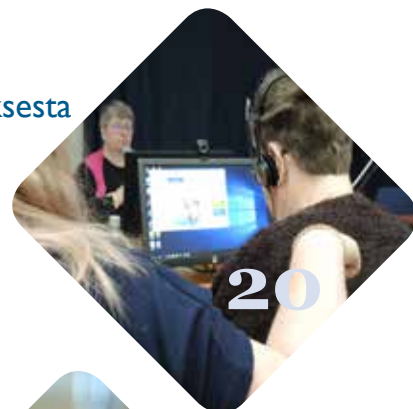
VUOSIJULKAISU 2017

Suomen Kuurosokeat ry ♦ Vuosijulkaisu 2017

Sisältö

- 3 Puheenjohtajan tervehdys
- 4 Toimintaa keskitettiin
- 5 Yhteisöllisyyttä kerhotoiminnasta
- 8 Päivä Leijon-tuvassa
- 10 Parasta on muiden seura ja asumisen turvallisuus
- 13 Käytännön vinkkejä, voimavaroja ja vertaistukea kuntoutuksesta
- 16 Puutarhasta virikkeitä kaikille aisteille
- 20 Mukana IT-koulutuksen teemapäivässä
- 22 Euroopan kuurosokeat kohtasivat Tampereella
- 24 Oikeusienvalvonnan kannanotot ja lausunnot 2017
- 25 Sosiaalisen median tunnuslukuja
- 26 Suomen Kuurosokeat ry tilastojen valossa
- 28 Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus 2017

Julkaisija Suomen Kuurosokeat ry

Kannen kuvassa Milla Lindh opettaa Hilikka Hyötylälle sormipunontaa.
Kuva: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto. Vuosijulkaisun taitto: Heidi Häyrynen

Puheenjohtajan tervehdys

Luettavanasi on Suomen Kuurosokeat ry:n toinen vuosijulkaisu, joka ilmestyy nettiversiona.

Vuosi 2017 oli muutoksien vuosi monessa mielessä. Konkreettisesti muutokset näkyivät Tampereella Kuurosokeiden Toimintakeskuksella sekä Helsingin ja Jyväskylän aluetoimistoissa, joissa tapahtui monia henkilöstövähennyksiä toimintojen keskittämisen myötä. Osana tätä oli keskustuomiston muutto Toimintakeskukselle loppuvuodesta, jolloin toimistokäyttöön valmistui yksi rivitalo.

Keväällä Toimintakeskuksen tontilla sijaitsevaan VTS Ristontaloon valmistuivat nykyaikaiset asumispalvelun tilat kuurosokeille ja kuuroille. Kaikille halukkaille ei muutto mennyt suorinta tietä vaan valitusten kautta. Se on valitettavaa hyvinvointiyhteiskunnassamme. Kuurosokeille ja kuuroille tulee turvata oikeus valita asumismuotonsa ja -paikkansa niin kuin valtaväestöllekin. Onneksi meillä on käytössämme oikeuksienvälönnan asiantuntijoita monine verkostoineen, jotta saamme asiantuntevaa apua erilaisten valitusten ja oikaisuvaatimusten tekemiseen. Näin oikeutemme toteutuvat ja saamme tarvitsemiamme yksilöllisiä palveluja selviytyäksemme arjen monista kiemuroista.

Loppusyksystä Toimintakeskukselle valmistui asiakas- ja toimistokäyttöön saneerattu työtilarakennus, jonka nimeksi tuli Lintuaura. Siellä syntyy monenlaisia kättentöitä Toimintapäivissä. IT-koulutustiloissa jatkuvat IT-koulutukset tarpeittemme ja toiveidemme mukaisesti.

Viime vuonna tehtiin poikkeuksellisen paljon valituksia ja oikaisuvaatimuksia vammaispalveluista. Se kertoo siitä, ettei kuurosokeiden oikeuksia huomioida riittävästi päättäjien suunnalta. Onneksi kuurosokeilla on saatavilla eri kanavien kautta tietoa ja asiantuntevaa henkilöstöä, joilta apua saa tarvittaessa erilaisten ongelmien ratkaisuun. Niiden keskellä ei tarvitse olla siis yksin. Lisäksi vertaistuki on vertaansa vailla oleva kokemusten vaihtomahdollisuus ja voimaannuttava voimanlähde arkeemme.

Vaikutimme yhdistyksenä haasteelliseen sote-uudistukseen yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. Tämä työ jatkuu edelleen. Tavoitteena on, että kuurosokeiden tarpeet huomioidaan ja että tulemme entistä paremmin tunnetuksi pienenä marginaaliryhmänä tässä muuttuvassa maailmassa. Tätä vaikuttamistyötä teemme kuurosokeusalan osaavien työntekijöiden sekä aktiivisten kokemusasiantuntijoiden kautta!

Toimintaa keskitettiin

Suomen Kuurosokeat ry on ainoa kuurosokeiden järjestö Suomessa. Järjestössä on kuurosokeuteen liittyvä erityisasiantuntemus, ja se tuottaa sekä järjestölähtöisiä palveluita että asumis- ja kuntoutuspalveluita eri ikäisille niitä tarvitseville kuurosokeille asuinpaikasta ja kommunikaatiotavasta riippumatta.

Järjestön 46. toimintavuosi oli muutosstrategian mukaisesti vaikuttamisen, keskittämisen ja sopeuttamisen vuosi. Järjestö panosti kuurosokeuteen liittyvän erityisosaamisen ja kuurosokeuslähtöisten palveluiden säilymiseen ja kehittymisen turvaamiseen muutuvassa toimintaympäristössä. Kuurosokeat olivat edustettuina erilaisissa kansainvälisissä ja kansallisissa yhteistyöryhmissä. Toiminnassa korostui vertaistuki ja yhteisöllisyys järjestön arvojen mukaisesti.

Teimme vaikuttamistyötä mm. YK:n vammaissopimuksen jalkauttamisessa ja sopimuksessa olevien oikeuksien toteutumisen seurannassa ja raportoinnissa. Lisäksi vaikutimme sote- ja maakuntauudistukseen sekä valinnanvapauslainsäädäntöön, jotta kuurosokeiden palvelut tulevat otetuksi huomioon lainsäädäntöä laatiessa. Korostimme viittomakielisten kuurosokeiden oikeutta käyttää viittomakieltä ja muita kommunikaatioita palvelujen

saannissa sekä panostimme kuurosokeiden tulkkauspalvelujen ja tietoyhteiskunnan saatavuuden parantamiseen.

Yhdistyksen hallinto siirtyi 45 vuoden jälkeen Helsingistä Kuurosokeiden Toimintakes-

---

”Kuurosokeat olivat edustettuina erilaisissa kansainvälisissä ja kansallisissa yhteistyöryhmissä.”

---

kukseen Tampereelle. Jouduimme keskittämisen vuoksi rekrytoimaan pois lähteneiden tilalle uusia työntekijöitä.

Kiitän kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia asiakkaita, luottamushenkilöitä, henkilöstöä ja yhteistyökumppaneita erittäin hyvästä yhteistyöstä. Tavoitteena on edelleen ”kuurosokeiden omaehtoinen, itsenäinen ja hyvä elämä tasavertaisessa yhteiskunnassa” yhdistyksen toiminta-ajatuksen mukaan. Tästä on hyvä jatkaa vuonna 2018.

Yhteisöllisyyttä kerhotoiminnasta

Oulun, Satakunnan, Keski-Suomen ja Vaasan kuurosokeiden kerhot viettivät 30-vuotisjuhliaan vuonna 2017.

Vuoden aikana kerhot järjestivät juhla eri puolilla Suomea. Seuraavassa on kerhonvetäjien tunnelmia juhluvuoden päätteeksi.

Mikä jäi eniten mieleen kerhonne juhluvuodesta? Jokin tapahtuma?

”30-vuotisjuhluvuosi ei varsinaisesti ollut muita vuosia ihmeellisempi. Meillä jokainen kerhotilaisuus on jo se juttu, miksi kerho on olemassa.” (Esko Jäntti, Keski-Suomen kuulonäkövammaisten kerho)

”Mieleen jäi kerhon vuosijuhla ja Suomi 100 -juhlat, joita juhlittiin yhdessä Raumalla. Kävimme Rauman Kaupunginteatterissa katsomassa esityksen Rakastunut Rytty. (Saini Lepistö, Satakunnan kerho)

Vaasan kerhon vetäjä Kerstin Maksimaisen mieleen jäi 30-vuotisjuhluvuoden juhla Vaasassa syyskuussa. Juhlavieraiden joukossa oli mukana kunniavieraita: entinen aluesihtööri Inga Lassfolk-Herler ja järjestöjohtaja Kai

Leinonen. Ohjelmassa oli mm. kerhon toiminnan muistelu.

Oulun kerhon Leila Rytimaa kertoi 30-vuotisjuhlissa olleen kuvakollaasi vuoden 2017 eri tapahtumista. Tapahtumassa vierailivat järjestöjohtaja Kai Leinonen, kuurojen rovasti emeritus Leila Ikonen ja entinen aluesihtööri Hilikka Kälkäinen. Ohjelmassa oli ajankohtaista tietoa ja toiminnan muistelu. Juhlan järjestivät kuurosokeat itse.

Mikä merkitys kerhotoiminnalle on kuurosokeiden elämään omasta mielestäsi?

”Vertaistuen merkitys on suuri. Mahdollisuus vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia antaa paljon toinen toisellemme.” (Jäntti)

”Kerhotoiminta on kuurosokeille tosi tärkeä toiminta, jossa saa vertaistukea. Kerhonvetäjä keskustelee monista asioista esim. Kelasta, tulkista, matkapalveluista, apuvälineistä jne. Näistä keskustellaan yhdessä. Toinen

Satakunnan kerhon kerholaisia juhlassa.

hyvä asia on, että kuurosokea pääsee pois kotoa toisten kuurosokeiden kanssa keskustelemaan.” (Lepistö)

”Vaasan kerholaisista suurin osa käyttää viittomakieltä ja myös taktiilia, tulkkien avulla kommunikointia kuulonäkövammaisen kanssa. Kerholaiset saavat uutta tietoa ajankohtaisista asioista, jonka lisäksi tutustumme erilaisiin tapahtumiin.” (Maksimainen)

”Tiedonsaanti on kuurosokeille haastavaa, joten sen ja vertaistuen johdosta kerhon ta-

---

”Vertaistuen merkitys on suuri. Mahdollisuus vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia antaa paljon toinen toisillemme.”

”Kaikki uudet teemat kiinnostavat ja tuovat osallistujia. Myös retket ja virkistäytyminen ovat tärkeitä.”

---

paamiset ovat todella tärkeitä” (Rytimaa)

Mikä on kerhonne kantava voima? Yhteisöllisyys, retket?

”Yhteisöllisyys on kerhomme voimavara.” (Jäntti)

”Meidän kerhomme on monivaiheinen. Siellä on paljon tapahtumia ja luentoja eri asioista. Yhteisöllisyys on tosi tärkeä asia kuurosokeille. Kerhotoimintaan pitää kuulua muutama retki. Se virkistää, kun käydään josakin.” (Lepistö).

”Retket kotimaassa (ulkomailla harvoin). Esimerkiksi Apuvälinemessut Tampereella, kerholaisten tapaamiset ja kuntoilut Kuortaneen Urheiluopistolla 1–2 kertaa vuodessa.” (Maksimainen)

”Tiedonsaanti eli kaikki uudet teemat kiinnostavat ja tuovat osallistujia. Myös retket ja virkistäytyminen ovat tärkeitä. Ihmiset odottavat, että pääsevät käymään uusissa paikoissa.” (Rytimaa)

Mitä saat itse kerhotoiminnasta? Iloa, yhteisöön osallistumista?

”Saan myös itse vertaistukea. Saan siitä iloa itselleni, kun voin auttaa erilaisissa asioissa.” (Jäntti)

”Minä saan kerhotoiminnasta hyvän mielen, kun näen hyväntuulisia kerholaisia. Haluan, että kerho toimii hyvin ja kaikki ovat yhdenvertaisia.” (Lepistö)

”Kerhotoiminnassa minä itse saan iloa,

kun vanhat ja uudet kerholaiset tulkkeineen kokoontuvat ahkerasti. Tämä tuo meille pirteyttä ja huumoria.” (Maksimainen)

”Saan kerhosta iloa. Jos en itse pääse paikalle, niin siten joku toinen tiimistä on kerhoa vetämässä.” (Rytimaa)

Miten koet, että kerhotoimintaa pitäisi tulevaisuudessa kehittää?

”Te nykyiset ja tulevat yhteistyökumppanit, jotka luette tätä vuosijulkaisua, ottakaa yhteyttä kerhoihimme, jos ja kun teillä on tiedotettavaa kuulonäkövammaisille, tai haluaisitte kuulla asiaanne meidän näkemyksiämme alueillanne. Tehdään yhdessä parempi tulevaisuus huomioiden toisemme.” (Jäntti)

”Aina pitää kehittää kerhoja, kun maailma muuttuu. Haluan, että kerhot voivat itse kehittää omaa kerhotoimintaansa, mutta kyllä yhdistyksen apua myös tarvitaan.” (Lepistö)

”Tulevaisuudessa Vaasan kerho toivoo saavansa pysyvän tilan, jossa kerho kokoontuu säännöllisesti ja että oikeuksienvälönnan asiantuntijan paikka löytyisi samasta paikasta. Tavoitteena on myös saada lisää uusia kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia jäseniksi.” (Maksimainen)

”Tiedottamista pitäisi kehittää. Tiedottamista pitäisi olla usean kanavan kautta, sähköpostilla, tekstiviestillä ja kirjeitse. On tärkeä tiedottaa ennalta tapahtumista. Toiminnan on oltava tasa-arvoista. Se on minimivaatimus.” (Rytimaa)

Päivä Leijon-tuvassa

Kuntoutumis- ja asumispalvelujen ryhmäkoti tarjoaa turvallista kodinomaista asumista asiakkaille, joilla on terveydentilansa vuoksi suuri ympärivuorokautinen palvelujen, ohjauksen ja valvonnan tarve.

Ryhmäkodin asukkaat ovat ikääntyneitä kuuroja ja kuurosokeita. Aistivam- moista johtuen palvelu on hyvin henkilökohtaista ja yksilöllistä. Sitä tuotetaan asiakkaan kielellä ja kommunikaatitavoilla. Ryhmäkoti on osa Kuurosokeiden Toimintakeskuksen asumisyhteisöä.

Tiistai-aamun tunnelmia

Avaan oven seitsemältä. On hiirenhiljaista ja hämärää, vain pieni punainen valo palaa puurohaudduttimen kyljessä. Uusi päivä on alkamassa. Takana on rauhallinen yö ryhmäkoti Leijon-tuvassa, Ristontalon uudessa toimintayksikössä. Tupa avasi ovensa ensimmäisille asukkailleen 6.2.2017. Vaikka toimintaa on tätä kirjoittaessa takana vasta yhdeksän kuukautta, on Leijon-tuvasta tullut sen seitsemän asukkaan koti. Nimensä tupa on saanut erään sen asukkaan asukaskokouksessa tekemän ehdotuksen pohjalta, yhdistyksen hallituksen hyväksymänä. Olemme nimestämme hyvin ylpeitä.

Leijon-tuvan päivät sujuvat asukkaidensa näköisinä, yksilöllisinä. Tänään sää on marraskuisen harmaa ja sateinen, ja uni tuntuu maistuvan jokaiselle pitkään. Yksi asukkaista kävi nauttimassa varhaiset aamukahvit leivän kera ja meni sitten vielä uudelleen nukkumaan. Pikkuhiljaa loputkin asukkaat heräilevät kahvin ja puuron tuoksuun ja saapuvat työntekijöiden avustamina aamupalalle. Puuro, kahvi ja voileivät tekevät kauppansa. Sauna on lämmitetty ja innokas aamusaunoja pääsee lauteille lämmittelemään. Saunasta pitää nauttia pitkään ja hartaasti, sen tietää tämä saunoja.

Papiljotteja ja pisteitä

Moni jää aamupalan jälkeen istumaan yhteisiin tiloihin. Papiljottien rullaus, pistekirjoituskirja ja Aamulehti vievät aamua kohti lounasaikaa. Lehtiä viittovat viittomakielen tulkit ovat jokapäiväisiä vieraita. Päivän uutiset käydään tarkkaan läpi. Yksi asukkaista uskaltuu tuulista syysäättä uhmaten ulkoilemaan Leijon-tuvan terassin katoksen alle villapeittoon käärittynä.

Vatsa kertoo, että lounasaika lähenee. Lounaalla on tänään makaronilaatikkoa. Henkilökohtaiset toiveet huomioidaan. Tämä perinneruoka maistuu kaikille, ja vatsat täytyvät. Leijon-tuvan viimeisin asukaskokous antoi keittiölle palautetta: ruoka on maistavaa ja monipuolista. Päivänokoset ruuan päälle ovat aina paikallaan, niin tänäänkin. Kaikkea ei kuitenkaan nukuta, ja siksi tarjolla on erilaista virkistystoimintaa heti lounaasta lähtien: hartiahierontaa, palapelejä ja sorminäppäryyttä kehittäviä tehtäviä. Iltapäivään sijoittuu usein myös kävelylenkki lähiympäristössä. Leijon-tuvan ulkopuoliset piirit ja pajat ovat suosittuja asukkaiden keskuudessa. Tänään on vuorossa savipiiri, johon yksi ryhmäkodin asukas lähtee innokkaana tulkkinsa kanssa. Leijon-tuvassa järjestettävä sunnuntai-bingo on kaikkien suosikki – palkintona kun on suklaata.

Iltapäiväkahvi ja korvapuusti tekevät kaupansa aktiviteettien jälkeen. Yksi asukas lukee hoitajan kanssa vanhaa satua, Kolmea pientä porsasta. Erilaisista tunnustelumateriaaleista koottu kirja antaa lukijalleen aivan uudenlaisen elämyksen. Kosketus tuo mieleen muis-toja; suden turkki kutittaa ja naurattaa muis-tuttaen oman koiran karheasta turkista.

Lihakeittoa ja lepoa

Päivälliseksi on tänään lihakeittoa ja mansikkakiisseliä kermavaahdon kera. Jälleen vatsat täyttyvät. Asukas toisensa jälkeen vetäytyy huoneeseensa lepäilemään. Kuuluu tyytyväistä tuhinaa, joku rapistelee pistelehteään.

Iltapala ja iltatoimet sujuvat tänäkin iltana asukkaiden rytmin ja tottumusten mukaisesti. Joku haluaa tietää seuraavan päivän ohjelmasta, toinen jumppaa sängyn reunalla. Nukkumaan menoa edeltävä jalkojen rasvaus rauhoittaa ja rentouttaa. Varpaita lämmittämään laitetaan Hervannan vapaaehtoisten kutomat

villasukat. Tutun yöhoitajan läsnäolosta tietoisena on turvallista nukahtaa. Päivä touhuttunut on ohitse ja Leijon-tupa hiljenee odotamaan uutta aamua.

Asukkaiden ja henkilökunnan suuri yhteenkuuluvuuden tunne kantaa Leijon-tuvan arkea päivästä toiseen. Tämä kuvaus kertoo teille, miten rakennamme yhdessä asukkaiden näköistä kotia, jossa on hyvä viettää elämän ehtoota. Asukaskokouksessa saatu palaute on meille arvokas ja tärkeä: ”Täällä kaikki toimii hyvin. Meidän on täällä hyvä olla.” Tämä on työtä, jota tehdään suurella sydämellä.

Leijon-tupa

- osoite: *Leijon-tupa, Valtaraitti 9, 33720 Tampere.*

- yhteystiedot:

hoitajat: 040 5800 471

palveluesimies Tanja Ahonen: 040 7026 641

- *kuurojen ja kuurosokeiden ryhmäkoti Hervannan kaupunginosassa valmistui helmikuussa 2017*

- *tuottaa sosiaalihoitolaisten ja vammaispalvelulaisten mukaista tehostettua palveluasumista ikäihmisille*

- *11 asuinhuonetta, joista 10 vakinaista ja yksi lyhytaikaista asumista varten*

- *huoneiden koko 27–32 m², huoneet varustettu wc- ja suihkutiloilla*

- *kaksi yhteistilaa, joissa keittiö, ruokailu- ja oleskelutila*

- *esteetön sauna*

- *toiminnan kodinomaisuuden turvaamiseksi ryhmäkotia esitellään vierailijaryhmille vain poikkeustapauksissa*

Parasta on muiden seura ja asumisen turvallisuus

Kuurosokeiden Toimintakeskuksen yhteyteen valmistui uusi asuinrakennus keväällä 2017. Asukkaat arvostavat erityisesti alueen monipuolista asuntotarjontaa, arkea tukevia palveluja sekä mahdollisuutta suoraan kommunikointiin muiden asukkaiden ja työntekijöiden kanssa. Kerrostalon palveluasunnossa asuva Leena Jäntti kertoo iloitsevansa päivittäisistä vertaiskontakteista, kuurojen ja kuurosokeiden hyvistä suhteista sekä asumisen turvallisuudesta.

Soitin ovikelloa ja Leena tulee avaamaan minulle oven. Kerron, kuka olen. Halaamme, ja hän ohjaa minut emännän ottein pöydän ääreen istumaan. Vaikka tapaan Leenaa Ristotalon yhteisissä tiloissa päivittäin, en ole vielä nähnyt hänen uutta kotiaan. Heti ensisilmäyksellä havaitsen, että se on yhtä kaunis ja viihtyisä, kuten edellinen rivitalossa sijainnut kotikin.

Istahdamme tupakeittiön pöydän ääreen lähemmäksi, Leena pöydän päähän ja minä hänen vasemmalla puolelleen pöydän sivulle. Näin saamme samanaikaisesti sekä puhuttua että viitottua taktiillisti. Vaihdamme kuulumiset. Keskustelu etenee jouhevasti nykyhetkeen ja kuluvan vuoden tapahtumiin. Leena kertoo

muuttaneensa uuteen kotiinsa 4. päivä huhtikuuta, kahdeksan kuukautta sitten.

”Muutto sujui helposti, kun sain pakkaamiseen ja tavaroiden siirtämiseen apua. Aluksi en ihan tarkkaan muistanut huonekalujen ja tavaroiden paikkoja, siksi liikuin varovasti. Vaikeinta oli oppia hissien käyttö, kun rivitaloilla ei sellaista ollut. Reitin hissiltä omalle asunnolle opin nopeasti. Ensimmäisessä kerroksessa tutkin rohkeasti paikkoja. Välillä eksyin ja huutelin muita apuun. Yhteisissä tiloissa liikkuu paljon ihmisiä ja aina löytyy auttavia käsiä. Nyt osaan liikkua jo itsenäisesti talon ulkopuolellakin. Saan vietyä roskat ja tupakkapaikkakin löytyy.”

Kysyn, miltä kerrostaloelämä tuntuu.

Ryhmäkeskustelua Ristontalon ruokalassa.

”Yhteisissä tiloissa liikkuu paljon ihmisiä ja aina löytyy auttavia käsiä.”

Onko hän ollut tyytyväinen omaan muuttopäätökseensä ja miten arki sujuu?

”Olen ollut todella tyytyväinen. Asunto on sopivan kokoinen ja mallinen. Makuuhuoneeni ja parvekkeeni ovat etelään päin. Parveke on kyllä kesällä aika kuuma. Pitää avata parvekelaseja. Minulla on parvekkeella riippumatto,

jossa on mukava pötkötellä. Täällä on turvallista asua. On helppo löytää muut asukkaat ja hoitajien toimisto. Kioskillekin löydän itse. Siellä minut sitten ohjataan kahvipöytään. On mukavaa, kun kioskin työntekijät tulevat kioskista ulos ja juttelevat kanssani suoraan.”

Kuulumisten vaihtoa kahvipöydässä

Kioskin aloitettua toimintansa Leena on käynyt siellä iltapäiväkahvilla lähes päivittäin, maanantaista perjantaihin. Ja aina riittää juttuseuraa. Neljän hengen pöytiin siirretään usein lisätuoleja siten, että ringissä istuu kuusi ihmistä.

”Juttelemme talon tapahtumista ja lehtien uutisista. Joidenkin kanssa vain höpötelemme ja hassuttelemme. Aluksi monen kuuron oli vaikea viitto taktiilisti, mutta nykyisin se sujuu jo hyvin.”

Miltä tuntuu, kun alueella asuu kuurosokeiden lisäksi nykyisin yhä enemmän myös kuuroja? Ja asukkaat ovat eri-ikäisiä? Entä kuinka kommunikointi sujuu?

”Kioskin luota löytää ihmiset helposti. On mukavaa, että on sekaisin kuuroja ja kuurosokeita. On ollut piristävää tutustua uusiin ihmisiin. Juttelemme talon tapahtumista ja lehtien uutisista. Joidenkin kanssa vain höpötelemme ja hassuttelemme. Aluksi monen kuuron oli vaikeaa viitto taktiilisti, mutta nykyisin se sujuu jo hyvin. Jotkut tosin käyttävät vanhoja sormiaakkosia, enkä osaa niitä kovin hyvin. Tykkään vanhemmista ihmisistä, mutta juttelen kyllä myös nuorten kanssa. Joskus minulle viitotaan kummaltakin puolelta ja sitten vielä joku puhuu. Joskus autan muita kommunikointiossa, kun voin sekä puhua että viitto.”

Mitä Leena sitten tekee silloin, kun ei ole kioskillä kahvittelemassa?

”Iltaisin minulla käy tulkki viittomassa uutisia, urheilua ja säätä. Joskus myös tv-ohjelmia. Talvikaudella käyn askartelemassa Perjantai-pajassa. Kesäisin käyn asukkaiden grilli-illoissa aistipuutarhassa. Täällä Toimintakeskuksessa on muutama asukas, joilla on lemmikkejä. Olen käynyt katsomassa niitä,” eläinrakas Leena kertoo. ”Ja tietysti kotipuolella Keski-Suomessa tulee käytyä pyhien

aikaan ja joskus muulloinkin.”

Lopuksi kysyn Leenalta, onko hän tyytyväinen muuttopäätökseensä?

”Kyllä olen tyytyväinen. Minun on talvela vaikea liikkua valkoisen kepin kanssa, kun on lunta ja pitää pelätä liukkaita paikkoja. Kerrostalossa ei ole pakko mennä ulos, vaan kaikki asiat löytyvät sisältä. Ulos menen sitten työntekijöiden tai tulkkien kanssa. Minun on hyvä asua täällä.”

Kuurosokeiden Toimintakeskus, Tampere, Valtaraitti 9

VTS Ristontalo

- 19 vuokra-asuntoa

- 15 palveluasuntoa

- 10 ryhmäkotipaikkaa

- yksi väliaikaisen asumisen paikka

- yhteistiloja: ruokala, yhteisöllisen toiminnan tilat, kaksi liikuntatilaa, pyöräsuojat, varastot, sauna, pesutupa

Rivitalot

- 12 palveluasuntoa

Käytännön vinkkejä, voimavaroja ja vertaistukea kuntoutuksesta

Kaksoisaistivamman vaikutukset kuulonäkövammaisen ja hänen läheistensä elämään ovat laajat ja moninaiset, olipa vamma sitten synnynnäinen tai myöhemmin kehittynyt. Yhdistelmävammapista seuraava kuntoutuksen tarve on usein elinikäinen. Kuntoutuksesta saatavan tuen merkitys korostuu erityisesti aistien toiminnan heikkenemisen ja suurten elämänmuutosten yhteydessä. Vaikka Kela myöntää kuntoutuksen lääkinnällisin perustein, sillä on myös suuri sosiaalinen merkitys.

On kostea lokakuinen ilta ja alkaa jo hieman hämärtää. Ajan Kangasalle Kuntoutumiskeskus Apilaan tapaamaan Hannua, Markkua, Saria, Valeria ja Villeä haastatellakseni heitä kuntoutuksesta ja sen merkityksestä. Tiedän, että tämänkertaiset kuntoutujat ovat 31–70-vuotiaita ja tulevat Tampereelta ja Etelä-Suomesta. Heidän kuulonäkövammautumisensa syyt, etenevyys ja ajankohta, vaihtelevat. Kaksi haastateltavistani on työelämässä ja kolme sen ulkopuolella. Odotan iltaa mielenkiinnolla sekä aiheemme

että ihmisten vuoksi. Heistä neljä on minulle ennestään tuttuja. Markku on uusi tuttavuus ja odotan myös hänen tapaamistaan.

Kokoonnumme Apilan ryhmätilassa. Kuurosokeiden tapa- ja toimintakulttuurin mukaisesti aloitamme tilanteen varmistamalla, että kaikilla on edellytykset pysyä mukana keskustelussa. Neljä viidestä haastateltavistani kuulee puhetta kuulon apuvälineiden avulla. Niinpä otamme käyttöön induktiolaitteiston. Viides osallistuja on viittomakielinen ja tarvitsee riittävästi etäisyyttä tulkkiin, jotta

viittominen mahtuu kapeaan näkökenttään. Käymme läpi, keitä on paikalla. Näin varmistetaan, että kaikki ovat tietoisia toisistaan.

Viiden päivän mittaisesta kuntoutumisjaksosta on nyt kolme päivää takana. Kysyn, miten kuntoutuminen on lähtenyt käyntiin.

”Hyvin on lähtenyt. Apila on tullut minulle tutuksi jo aiemmilla jaksoilla, ja siksi oli helppoa asettua taloksi. Onneksi täällä olivat vastassa samat tutut ja turvalliset työntekijät kuin viimeksi. Aika on mennyt nopeasti”, kertoo Sari.

”Onhan tämä aika suuri ja sokkeloinen paikka. Reittien oppiminen ei ole täällä kovin helppoa. Ruokalassa ja portaikoissa on hämääriä kohtia. Yhdessä on liikuttu. Työntekijät ovat onneksi tulleet hakemaan huoneesta saakka, eikä ole tarvinnut lähteä yksin seikkailemaan”, summaavat Ville ja Markku.

”Hyvin on alkanut minullakin. Tulkin seuraminen pitkiä aikoja on vähän raskasta. Onneksi välillä on harjoituksia, eikä viitota niin

paljon. Iltaisin olen mielelläni huoneessa leppämässä”, kertoo Valer.

Seuraavaksi haluan tietää, miksi haastateltavani ovat hakeutuneet kuntoutukseen. Kysyn myös, auttoiko heitä joku kuntoutussuunnitelman ja hakemusten tekemisessä.

”Olin aiemmin näkövammaisten kuntoutuksessa. Tuntui, ettei se riitä minulle. Kuulemisvaikeuksista aiheutuvat ongelmat jäivät vähäiselle huomiolle, yhdistelmävammani ei osattu huomioida. Kuulonäkövammaisten kuntoutusohjaaja vinkkasi minulle, että on olemassa myös kuulonäkövammaisten kuntoutusta ja auttoi hakemisessa. Iloinen yllätys oli, että myös yli 65-vuotiaat voivat nykyään päästä Kelan maksamaan kuntoutukseen. Täällä on yksilöllistä ohjausta, mikä on minun tilanteessani tärkeää”, kertoo Markku ja lähettää Kelalle kiitokset uudesta kuntoutuspalvelusta.

”Keskustelin kuntoutuksesta oman kuntoutusohjaajani kanssa. En kuitenkaan tarvinnut juurikaan apua hakemusten täytössä. Haen täältä käytännön vinkkejä ja apuvälinetietoa. Olen vielä työelämässä ja mietin, kuinka kauan pärjään töissä. Jos löytyisi esimerkiksi joku työntekoa helpottava apuväline, voisin saada lisää työvuosia. Kuntoutus on auttanut minua sopeutumaan omaan vammautumiseeni. Erityisesti näkövammadiagnoosi oli aikoinaan minulle kova paikka. Päätin, että se ei minua lannista”, selventää Sari.

”Siellä omassa asuinpaikassani työntekijät auttoivat hakemuksen tekemisessä. Niitä vinkkejä ja taitoja omaan arkeen minäkin tulin hakemaan. Ja onhan tämä aina vaihtelua. Tapaa uusia ihmisiä ja kuulee, miten muut toimivat. Kuulonäkövamma on ollut minulla aina

---

”Kuntoutus on auttanut minua sopeutumaan omaan vammautumiseeni. Erityisesti näkövammadiagnoosi oli aikoinaan minulle kova paikka. Päätin, että se ei minua lannista.”

”On tärkeää, että ohjaajat tuntevat minut ja saan täältä voimia sekä keinoja omaan arkeen.”

---

ja olen siihen sopeutunut. En osaa kuvitella elämää ilman sitä”, pohtii Ville.

”Mieli on virkeämpi, kun välillä pääsee uuteen ympäristöön. On tärkeää, että ohjaajat tuntevat minut ja että saan täältä voimia sekä keinoja omaan arkeen. Ruokaa saa niin paljon kuin jaksaa syödä, eikä tarvitse itse kokkailla”, sanoo Hannu.

Seuraavaksi kysyn, mitä kuntoutuksesta jää kotiin vietäväksi.

”Olen harjoitellut täällä valkoisen kepin käyttöä esimerkiksi portaissa. Sain lainaksi tällaisen uuden pyöreän pallopään. Sen avulla keppi liikkuu hyvin. Hankin tällaisen ehkä kotiinkin”, esittelee Valer.

”Sain hyviä vinkkejä päivittäistavaroiden ja laitteiden merkitsemiseen: shampoon ympärille kannattaa laittaa kuminauha, kohomerkitöjä hellaan jne. Olen myös harjoitellut käsien käyttöä ympäristön ja esineiden hahmottamisessa. On tärkeää oppia käyttämään rohkeasti käsiä, kun näkö heikkenee”, kertoo Sari.

Henkilöstön kuurosokeusosaamisen tärkeää

Kaikki kuntoutusjaksolla mukana olevat olivat sitä mieltä, että kuntoutuksen pitää olla

nimenomaan kaksoisaistivammakuntoutusta. Työntekijöiden on tiedettävä, kuinka kuulonäkövammaisen henkilö kohdataan. Kommunikaatio- ja opastustaidot ovat tärkeitä.

Suomen Kuurosokeat ry:n kuntoutuspalvelut 2017

Kelan moniammatillinen yksilökuntoutus

Aikuisten kuulonäkövammaisten vaativa lääkinällinen kuntoutus: Kuurosokeiden Toimintakeskus / Kuntoutumiskeskus Apila, Kangasala ja Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus / Kylpylähotelli Peurunka, Laukaa

Kuulonäkövammaisten lasten ja nuorten vaativa lääkinällinen kuntoutus: Kuulonäkövammaisten kuntoutumiskeskus / Kylpylähotelli Peurunka, Laukaa

Aikuisten kuulonäkövammaisten harkinnanvarainen kuntoutus: Kuurosokeiden Toimintakeskus / Kuntoutumiskeskus Apila, Kangasala

KELA:n sopeutumisvalmennus perheille: Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus

STEA:n sopeutumisvalmennus lapsille, nuorille ja aikuisille: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus ja Aluepalvelut

Puutarhasta virikkeitä kaikille aisteille

Kuurosokeiden Toimintakeskuksen aistipuutarha tarjoaa kokonaisvaltaisia elämyksiä niin alueen asukkaille kuin vierailijoillekin.

Vuonna 2017 kasvit itivät ja kehittyivät hitaasti kylmän kevään ja alkukesän vuoksi. Loppukesän runsaiden sateiden ja leudon syksyn ansiosta ne kuitenkin kasvoivat lopulta poikkeuksellisen kookkaiksi. Puutarhassa mieli lepää, verenpaine laskee ja arjen kiireet unohtuvat. Puuhaa riittää alkukevästä myöhäiseen syksyyn.

Aistipuutarha on puutarha, jonka kasvit ja rakenteet tarjoavat virikkeitä kaikille aisteille. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen puutarhan suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota kosketuksen sekä haju- ja makuaistien kautta välittyvään tietoon ja elämyksiin. Puutarhan myrkyttömiä ja turvallisia kasveja voi tunnustella, haistella ja maistella rauhallisin mielin. Lisäksi ne ovat kauniita katsella niin visuaalisesti kuin tuntoaistin avulla. Kasvilajeja puutarhassa on noin sata: puita, pensaita, perennoja sekä yksivuotisia koriste- ja hyötykasveja. Kesäkukat ja vihannekset tuovat oman lisänsä valikoimaan.

Puita ja pensaita lukuun ottamatta puutarhan kasvit on sijoitettu korotettuihin reunoiltaan talvisuojattuihin kasvialtaisiin. Suurin osa kasveista on kotimaisia, mutta joukkoon mahtuu muutama eurooppalaista kantaa oleva kasvikin. Korotetut altaat mahdollistavat kasvien tutkimisen ja hoitamisen seisten tai pyörätuolista käsin. Tämä on hyvä erityisesti ikääntyneille kuuroille ja kuurosokeille, joilla on usein tasapainovaikeuksia. Pari vuotta sitten puutarhaan rakennettiin aistipolku.

”Suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota kosketuksen sekä haju- ja makuaistien kautta välittyvään tietoon ja elämyksiin.”

Hilikka Hyötylä ja tulkki Katja Sarsama.

Parhaan elämyksen ja tasapainoharjoituksen saa, jos uskaltautuu kävelemään polkua paljain jaloin.

Puutarha kesäkeittiöineen ja katoksineen on Toimintakeskuksen kaikkien asukkaiden vapaassa käytössä. Sen virallinen kesäkausi alkaa alueen asukkaiden ja työntekijöiden yhteisistä pihatalkoista, jotka säiden vuoksi pidettiin kuluneena vuonna vasta kesäkuussa.

Kevätkylvöstä siementenkeruuseen

Green Care -toiminta on Kuurosokeiden Toimintakeskuksen palveluasumisen ja kotihoidon asiakkaille suunnattua ohjattua toimintaa. Se on ammattilaisen ohjaamaa

luontoon liittyvää toimintaa, jolla edistetään ohjattavien henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Toimintakeskuksella ohjaajana toimii Green Careen ja puutarhaterapiaan erikoistunut puutarhuri.

Kuluneena vuonna asukkaat osallistuivat kaikkiin puutarhan töihin kylvöistä kitkemiseen, siementen keruuseen ja puutarhan talvikuntoon laittoon. Töiden lomassa tutustuttiin edellisvuosien tapaan myös kasvien alkuperään ja ominaisuuksiin. Useimmat niistä ovat ravintokasveja, esimerkiksi yrttejä tai marjoja. Niillä on toisinaan myös lääkinnällistä käyttöä. Rohtokasveihin liittyy paljon kansanperinteitä. Toimintakeskuksen asukkaista monet ovat maaseudulta kotoisin. Yrttien ja

Lampaankorva eli nukkapähkämö on yksi aistitarhan kasveista. Se tuntuu pehmeältä kuin kisan tassu.

muiden kasvien lääkinällinen käyttö herättää siksi heissä usein muistoja, joita on mukava jakaa muiden kanssa.

Osa asukkaista kävi ohjauksissa viikoittain. Sadepäivinä ohjaus toteutettiin katoksen suojassa. Puutarhan hoidon lisäksi puutarhassa rakenneltiin kuluneena vuonna linnunpönttöjä ja hyönteishotelleja. Pyhäinpäivän lähestyessä tehtiin havuseppeleitä paikallisille sankarihaudoille. Talviajalla ohjauksia on harvemmin, ja ne toteutetaan pääosin sisätiloissa luonnonmateriaaleja hyödyntäen. Ohjauksissa on syntynyt mm. jouluasetelmia.

”Puutarhan hoidon lisäksi kuluneena vuonna rakenneltiin linnunpönttöjä ja hyönteishotelleja.”

Aktiivisuus tukee toimintakykyä

Puutarhan hoito tukee toimintakykyä kokonaisvaltaisesti, olipa se sitten omatoimista tai ohjattua. Aistipuutarhassa kärrätään multaa, levitetään kompostia, kalkitaan ja lannoitetaan, haravoidaan ja harataan, kaivetaan,

Myös perhoset viihtyvät aistipuutarhassa.

Linnunpöntön ruuvaus onnistuu hyvin.

istutetaan ja kastellaan kasveja sekä korjataan satoa. Samalla nostetaan, kannetaan, kurkotellaan, ojennetaan, käytetään työkaluja ja harjoitetaan hienomotoriikkaa. Mullan, lannoitteiden ja kasvien tuoksu aktivoi sieraimet ja herättää herkäät hajureseptorit. Raikas ulkoilma virkistää, ja toisinaan aurinkokin lämmittää paisteellaan. Puuhaillessa tulee käytettyä lihaksia, joita ei ole viime aikoina muistanut olevan olemassakaan. Nuoruudesta tutut toiminnot liikeratoineen palautuvat myös heikommin muistavien aktiiviseen lihasmuistiin. Tasapaino harjaantuu ja käsien liikkuvuus paranee. Tuntuu, että tekee ”oikeaa” työtä. Mikäs sen mukavampaa.

AISTIPUUTARHA, Suomen Kuurosokeat ry

Alkuperäinen suunnittelu: Leila Anderssén, 2009-2010

Avattu: 2013

Sijaitsee: Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereen Hervannassa

Käyttötarkoitus: Ensisijaisesti alueen asukkaiden virkistys- ja aktiviteettikäyttö

Vierailu- ja esittelymahdollisuutta voi tiedustella:

toimintakeskus@kuurosokeat.fi

Mukana IT-koulutuksen teemapäivässä

Lintuauran IT-koulutustilassa puheensorina ja nauru voimistuvat kellon lähestyessä yhdeksää aamulla. Tila täyttyy pikkuhiljaa oppilaista ja heidän tulkeistaan. On käynnistymässä toukokuinen teemapäivä aiheesta Sähköinen asiointi.

Nykyisin on hallittava monia taitoja, joihin tarvitaan tietokonetta, pystyäkseen itse hoitamaan asioitaan. Pankit palvelevat vain harvoina päivinä tai ajanvarauksella, ja jokainen kynnelle kykenevä hoitakin pankkiasiansa verkkopankissa.

Kelan asiakasmäärät kasvavat ja jonottaminen on ikävää. Siksi myös Kelassa kannattaa asioida verkon kautta. Verkkoasioinnissa on sekin hyvä puoli, että sen voi hoitaa silloin, kun se itselle parhaiten sopii. Mutta, mutta... Verkkoasiointi ei ole kovin helppoa ja apuvälineohjelmien kanssa se on toisinaan vaikeaa. Teemapäivänä onkin tarkoitus opetella, miten homma toimii. Kunhan yhdestä palvelusta pääsee kärryille, helpottaa se muidenkin käyttämistä, koska niissä on yhteisiä piirteitä.

Kelan asiointipalvelun lisäksi teemapäivään sisältyy tutustuminen Kanta-palveluihin. Kanta.fi on meille kaikille nykyisin tärkeä

verkkopalvelu. Sieltä löytyvät sähköiset reseptit, terveystiedot, laboratoriotulokset, diagnoosit ja mahdollisuus halutessaan tehdä oma hoitotahtokin. Joka kerta, kun käy lääkärissä tai vaikka vain hoitajan luona, tämä kirjaa käynnin Kanta-palveluun. Siellä voi käydä lukemassa, jos ei kaikkea muista. Terveystiedot siirtyvät sinne missä hoidetaan, eikä niitä tarvitse tilailla ja odotella.

IT-koulutuksen opetustilanteessa pääkouluttaja puhuu mikrofoniin, oppilas kuuntelee pääkouluttajaa induktiivisesti ja samalla tietokoneen puhesyntetisaattoria kuulokkeilla. Tilanteessa lisäksi apukouluttaja/tulkki tukee oppilaan ohjausta kehon kautta.

Oppiminen ei ole kaikille helppoa, mutta se ei ole kiinni iästä ja uuden oppimisesta tulee aina hyvä mieli. Uteliaisuus on asenne!

Koulutustilanne. Oppilaana Sirkka-Liisa Mäkinen Lahdesta ja pääkouluttajana IT-kouluttaja Anne Metsäpuro.

IT-koulutuksen teemapäivässä on mukana eri tavalla kommunikoivia oppilaita. Anne Palo käyttää tietokonettaan hiiren ja suurennusohjelman avulla. Opetustilanteessa apukouluttaja/tulkki tukee oppilasta kehon kautta tai osoittaa kohdetta näytöllä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Nuorten foorumien esityksissä käsiteltiin kuurosokeusidentiteettiä ja Pohjoismaiden kuurosokeita nuoria. Lopuksi otettiin yhteiskuva.

Euroopan kuurosokeat kohtasivat Tampereella

Euroopan Kuurosokeiden Liiton yleiskokous järjestettiin vuonna 2017 kesäkuussa Tampereella. Kokouksen yhteydessä järjestettiin naisten ja nuorten foorumit, joista jälkimmäinen ensimmäistä kertaa.

Itse yleiskokouksessa oli läsnä liki 90 ihmistä 15 eri maasta, mukaan luettuna tulkit. Kokouksessa käytiin henkilövaalit, jossa puheenjohtajaksi valittiin Kroatian Sanja Tarczay, varapuheenjohtajaksi Espanjan Francisco Trigueros-Molina. Hallitukseen valittiin myös Peter Vanhoutte Belgiasta, Tamas Gangl Unkarista ja Riku Virtanen Suomesta. Kokouksen päätöslausuma ja strateginen suunnitelma hyväksyttiin sekä jäsenmaksusta päätettiin. Kokouksen päätteeksi pidettiin loppuseremoniat. Geir Jensin valittiin EDbU:n ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

Kokouksen jälkeen oli konferenssiosuus. Ennen sen alkua kuultiin tervehdyksiä ja sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilan puhe luettiin. Konferenssien aiheina olivat esimerkiksi YK:n yleissopimus, Bulgarian kuurosokeiden tilanne, kuurosokeiden kepin tunnettuus Italiassa sekä luennot haptisesta kommunikaatiosta, läheisväkivallasta ja kuurosokeusidentiteetistä. Keskustelua käytiin kuurosokeiden määrästä ja kuurosokeusidentiteetistä ja vertailtiin Euroopan eri maiden tilannetta kuurosokeiden näkökulmasta.

Naisten foorumissa kuultiin sukupuolentutkimuksen tieteenalasta ja neljän naisen kokemuksia kuurosokeana naisena olemisesta. Ryhmässä keskusteltiin kuurosokeana naisena olemisesta, mm. vahvuuksista ja heikkouksista.

Nuorten foorumin aluksi kuultiin videotervehdys, jonka oli lähettänyt Kuurojen Maailmanliiton nuorten jaosto. Esitykset koskivat kuurosokeusidentiteettiä ja Pohjoismaiden kuurosokeita nuoria. Lopuksi otettiin yhteiskuva.

Osallistujat kävivät tutustumassa viikon aikana Kuurosokeiden Toimintakeskukseen Hervannassa. Väkeä vieraili myös uudessa VTS Ristontalossa.

Oikeuksienvallvonnan kannanotot ja lausunnot 2017

Suomen Kuurosokeat ry:n valtakunnallisessa oikeuksienvallvontatyössä laadittiin noin 20 kannanottoa tai lausuntoa. Niistä merkittävimpiä olivat valinnanvapauslakiin, tulkkauspalvelujen hankintaan ja vammaispuvelulakiin liittyvät lausunnot. Olimme myös mukana useissa muiden järjestöjen ja Vammaisfoorumin kannanotoissa ja lausunnoissa.

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus ja oikeuksienvallvonnan yhteistyöryhmä laativat mm. seuraavat lausunnot ja kannanotot vuonna 2017:

- Lausunto lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteisiin 3.4.2017

- Valinnanvapauslaki 27.3.2017

- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä erityispuveluista (Suomen Kuurosokeat ry:n lausunto)

- YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman valmistelu

(Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE ja Suomen Kuurosokeat ry:n lausunto 16.6.2017)

- Kuurosokeiden tulkkauspuveluiden toteuttaminen 2018 vuoden alusta (Suomen Kuurosokeat ry:n kannanotto 27.9.2017)

- Häätäpuheluiden tulkkausta koskevan pilottin toteuttaminen (Suomen Kuurosokeat ry:n lausunto 29.9.2017)

- Kirjallinen kysymys ministeri Rehulalle viit-

tomakielilain toteutumisesta ja kuurosokeiden syrjäytymisen ehkäisemisestä sotessa (Ministeri Rehulan vastaus kirjalliseen kysymykseen 24.4.2017)

- Puheenvuoro kuntoutuksen uudistamiskomitean kuulemistilaisuudessa (annettiin myös kirjallisena ministeriölle 9.5.2017)

- TTYR:n (Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä, jossa meiltä kaksi edustajaa) lähettämä kirjelmä Kelalle tulkkauspalveluiden kilpailutusasiakirjoihin ja esitys kilpailutuksen keskeyttämisestä, (Suomen Kuurosokeat ry:n kommentteja 2.5.2017)

- Puheenvuoro Kelan järjestämässä tilaisuudessa tulkkauspalveluista 4.11.2017

- Laki asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (valinnanvapauslaki-esitys), sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön lausuntopyyntö (Suomen Kuurosokeat ry:n lausunto 14.12.2017)

Yhteistyössä Vammaisfoorumin, VANE:n, Näkövammaisten liiton tai Kuurojen Liiton kanssa laadittuja lausuntoja oli noin 15 kpl.

VIESTINTÄ

Sosiaalisen median tunnuslukuja

Suomen Kuurosokeat ry tiedotti toiminnastaan sosiaalisessa mediassa pääosin Facebookissa. Vuoden lopussa tykkääjien määrä oli 652. Määrä kasvoi vuoden aikana vajaalla 130:lla.

Järjestö tiedotti toiminnastaan ja kuurosokeuteen liittyvistä asioista sekä linkitti lähijärjestöjen toiminnasta kertovia postauksia. Arvosteluja sivuilla on kolme ja tähtiä viisi.

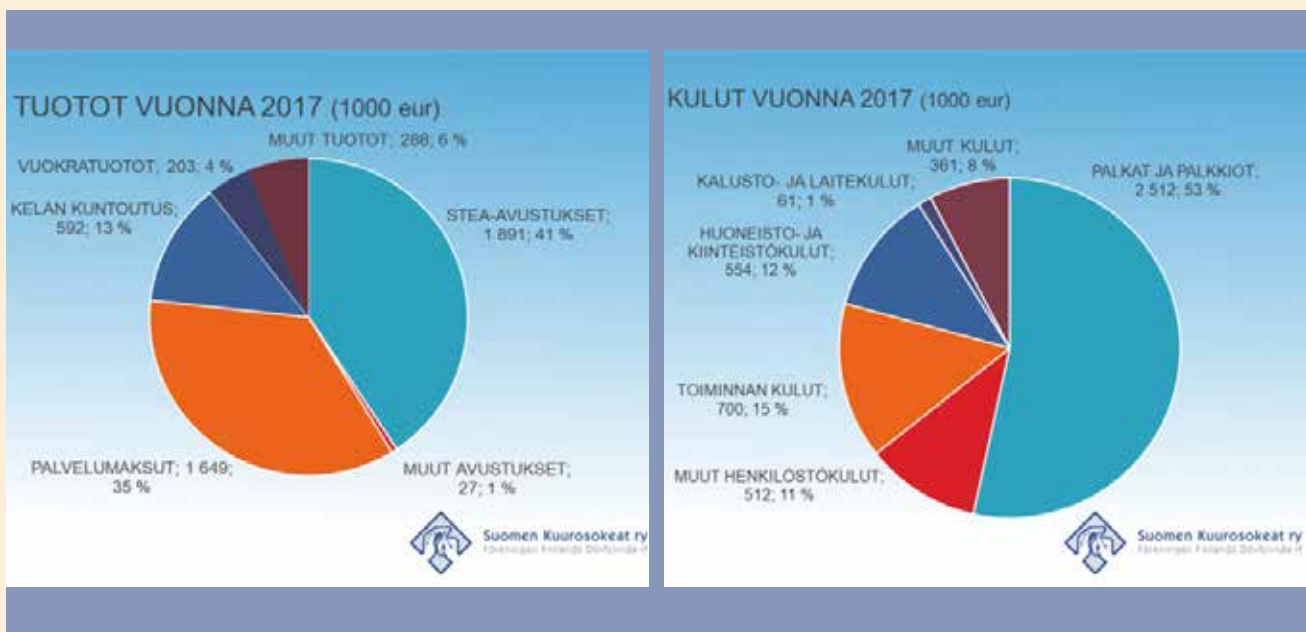
Vuoden seuratuimpia tapahtumia olivat esimerkiksi Apuvälinemessut marraskuussa Tampereella, 30-vuotta täyttäneet kuuroso-

keiden kerhojen juhlat sekä Euroopan Kuurosokeiden Liiton (EDbU) tapahtuma kesäkuussa Tampereella. Näistä jälkimmäisen tapahtuman yhteydessä pidetyn nuorten foorumin postaus keräsi 46 tykkäystä.

Kiinnostusta herättivät muun muassa järjestötoiminnan tapahtumat ja Kuurojen Liiton somehaaste, jossa osanottajat viittoivat Maamme-laulun.

Suomen Kuurosokeat ry tilastojen valossa

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 01.01.– 31.12.2017

Taloudellinen tulos

Suomen Kuurosokeat ry:n alijäämä oli tilikauden lopussa -50 137,78 euroa (edellisen vuoden 2016 vertailutiedot sulkeissa, ylijäämä 20 629,83 euroa). Taseen loppusumma oli 2 373 002 euroa. Käyttämättömiä STEA:n yleis- ja kohdennettuja avustuksia oli 184 871 euroa. Tulos muodostui pääasiassa kuntoutumis- ja asumispalveluiden alijäämästä -43 064 euroa, rahastojen alijäämästä -14 099 euroa, varainhankinnan ylijäämästä 4 602 ja aluepalvelujen ylijäämästä 3 312 euroa.

Yleisavustuksella katettiin yleisavustettavan toiminnan kulut. Alijäämää muodostui poistoista, jotka eivät ole yleisavustuksessa hyväksyttäviä kuluja. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen kattoremontin poistot 2 067,91 euroa katetaan rahastosta tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen. Yleisavustusta jäi käyttämättä 51 114 euroa. Rahastojen nettotuotot olivat 4 152 euroa. Rahastoja käytettiin 18 251,20 euroa. Rahastojen alijäämä oli 14 099 euroa. Varainhankinnan tuotot yhteensä olivat 7 422 euroa ja kulut yhteensä 2 819 euroa. Koko varainhankinnan ylijäämä oli 4

602 euroa. Rahastoidut testamenttilahjoitukset olivat 161 660 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n tulot olivat yhteensä 4,7 miljoonaa euroa (4,1 milj. euroa). Kulut olivat 4,7 miljoonaa euroa (4,1 milj. euroa). Pitkäaikaista vierasta pääomaa ei ollut 31.12.2017.

Toiminnan rahoitus muodostui seuraavasti: STEA 2 390 863 euroa, 45 %, (1 938 586, 47 %), kuntien maksamat palvelumaksut, 1 649 000 euroa, 31 % (1 374 225 euroa, 33 %) ja Kela 592 488 euroa, 11 %, (461 949 euroa, 11 %). Loput yhteensä 680 065 euroa, 13 % (353 971 euroa, 9 %), tulevat mm. sairaalalaskutuksesta, vuokratuotoista ja oman toiminnan tuotoista.

Palkat ja henkilöstökulut olivat suurin kuluerä 3 024 191 euroa, 64 % (2 809 318 euroa, 68 %) kokonaiskuluista. Muut toiminnan kulut olivat 580 950 euroa, 13 % (475 688 euroa, 12 %), kokonaiskuluista. Toiminnan yhteiskulut olivat yhteensä 345 715 euroa, 7 % (317 779 euroa, 8 %) kokonaiskuluista. Muut kulut yhteensä 750 036 euroa, 16 % (505 317 euroa, 12 %) kokonaiskuluista.

Suomen Kuurosokeat ry:n johto ja tilintarkastajat

Hallituksen jäsenet olivat: Tuula Hartikainen, puheenjohtaja, Esko Jäntti, varapuheenjohtaja, Martti Avila, Ulla Kungas, Saini Lepistö, Sanna Paasonen ja Leila Rytimaa.

Yhdistyksen järjestöjohtajana toimi Kai Leinonen ja kuntoutumis- ja asumispalvelujohtajana Risto Hoikkanen. Yhdistyksen tilintarkastajayhteisönä oli Tilintarkastusrengas Oy, tilintarkastaja HT Matti Koskelainen.

Henkilöstö

Suomen Kuurosokeat ry:n henkilökunnan

määrä kokoaikaisiksi laskettuna oli yhteensä 71 (69). Palkat ja palkkiot ilman sosiaalikulua olivat yhteensä 2,3 milj. euroa (2,6 milj. euroa).

Katsaus tulevaan kehitykseen

Järjestön muutosstrategia vuosille 2015–2018 viedään loppuun päivitettyjen suunnitelmien mukaisesti. 2018 aloitetaan yhdistyksen uuden strategian luominen. Yhdistyksen hallinto on keskitetty Tampereelle ja toiminnot vakiinnutetaan. Tavoitteina ovat toiminnan sopeuttaminen ja kehittäminen rahoituksen pienentyessä. Tavoite on saada kaikkiin Toimintakeskuksen uudisrakennuksen ja rivitalojen vapaisiin asuntoihin asukkaat. Päärakennuksen majoitus- ja kuntoutustilojen saneeraus ja muutostyöt toteutetaan vuoden 2018 aikana.

Tehtyjen palvelutarve- ja tiedonsaantikartoitusten pohjalta kehitetään kuurosokeiden palveluita. Tavoitteena on ehkäistä kuurosokeiden syrjäytyminen ja tuottaa kuurosokeille heidän tarvitsemiaan palveluita. Vuosien 2018–2019 teema on ”Saavutettavat tietoyhteiskuntapalvelut”. Järjestön tavoitteena on tieto- ja viestintäteknologian sekä tiedonsaannin esteettömyyden lisääminen digitaalisissa palveluissa. Järjestö vaikuttaa yksityisten ja julkisten tahojen sekä median käyttämiin tieto- ja viestintäteknologisiin ratkaisuihin tekemällä lausuntoja ja osallistumalla asiaa käsitteleviin keskusteluihin, jotta palveluiden yhdenvertainen saavutettavuus toteutuu.

STEA avustaa vuoden 2018 toimintaa seuraavasti: Yleisavustus yhdistyksen toimintaan on 500 000 euroa (600 000). Kohdennetut AK-avustukset ovat yhteensä 1 105 000 euroa (1 205 000).

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus 2017

Kuvassa takarivillä vasemmalta: Ulla Kungas, Sanna Paasonen, Martti Avila ja Leila Rytimaa. Edessä Tuula Hartikainen ja Esko Jäntti.